

Åge Skjelborg: Folk og musik på Anholt. Udgivet af Laboratorium for folkloristisk samfundsforskning. Ry 1975. 156 pp.

Åge Skjelborg, som af uddannelse er folkemindeforsker, har i de senere år – efter en kortere ansættelse ved Institut for Folkemindvidenskab, Københavns Universitet – markeret sig som udbryder fra den på forskningsinstitutterne etablerede forskning, og bogen bærer – især i sine indledende afsnit – præg af et opgør med forskningsinstitutionerne og disses forskningsmetodik og resultater.

Modsætningerne synes tildels at bunde i en mangel på debat om basale metodeproblemer indenfor folkemusikforskningen, og dette skyldes utvivlsomt, at denne forskning her i landet hidtil har været drevet af relativt få personer på vidt forskelligt grundlag og med vidt forskelligt grundsyn.

I sin diskussion af folkemusikforskningen tager Skjelborg næsten udelukkende sit udgangspunkt i forskningsproblematikken indenfor det etnologisk-sociologiske område samt i de synspunkter, der præger debatten indenfor folkemindvidenskab, og man kunne måske savne en større inddragelse af musikvidenskabelige – specielt musiketnologiske – synspunkter. I denne sammenhæng kan der peges på den terminologiske forvirring, hvor de samme termer anvendes med vidt forskellig betydning af forskellige forskere og faggrupper, en forvirring Skjelborgs bog ikke bidrager til at mindske. På den anden side er de problemer af almen metodemæssig art, der behandles i bogen, af en så væsentlig karakter, at de måske kunne fortjene en endnu mere uddybende fremstilling end den bogen giver. Fremstillingen bærer

på visse steder præg af, at forfatteren selv har haft et uafklaret forhold til en række af problemerne. Ikke desto mindre må bogens indledende afsnit, som i hovedsagen behandler forfatterens egen stillingtagen til folkemindvidenskabens metodeapparat, anses for et særdeles væsentligt bidrag til folkemusikforskningens metode-diskussion.

Åge Skjelborg behandler musikken som en væsentlig del af samfundets individers ytringsform og belyser specielt musikkens funktion i øsamfundet på Anholt. I denne forbindelse søger forfatteren at belyse de særlige karakteristika, som kendetegner ”ø-musikken” overfor de træk, som karakteriserer ”fastlands-musikken”. Dette sker bl.a. udfra en analyse af de konfrontationer, der opstår mellem den fastboende befolkning og feriegæsterne og de hermed forbundne socialiseringsmekanismer.

Den musikalske karakteristik sker ved henvisning til musikeksempler, som bogen er rigeligt forsynet med. En svaghed ved disse nodeeksempler er dog, at de ikke giver et tilstrækkeligt billede af den musik de repræsenterer, og henvisningerne til musikeksemplerne sker tillige uden meddelelse af tilstrækkelige informationer til forståelse af deres relevans. Nodeeksemplerne er spredt mere eller mindre tilfældigt i bogen, og deres betydning forstår man først, hvis man inddrager lydmateriallet fra de af Skjelborg på mærket ScanFolk udsendte grammofonplader – i første række pladen ”Folk og musik på Anholt/I”, ScanFolk FSLD 1, som især er præget af

harmonikaspilleren Erik Svensson, der tillige kan betegnes som en central figur i bogen.

Åge Skjelborgs metode bygger på medleven i det lokale samfund over længere tidsperioder med det formål at trænge mest muligt ned i det lokale miljø for at opnå en dybtgående forståelse af musikens art og funktion i samfundet. Denne metodik har afgjort en væsentlig styrke overfor det ofte kortere feltarbejde, efterfulgt af analyse "ved skrivebordet".

Bogens styrke ligger primært i det metodemæssige og har nok i højere grad værdi som et indlæg i diskussionen om folke-musikforskningens arbejdsvilkår end som en fremlæggelse af konkrete resultater.

Sammenfattende må man sige, at Åge Skjelborg med nærværende bog – dens uklarheder og mangler til trods – har ydet et særdeles vægtigt bidrag til dansk folke-musikforskning. Man må – i overensstemmelse med, hvad forfatteren selv giver udtryk for i et af de indledende afsnit – håbe, at forskningen vil gå ind i en periode med et forøget samarbejde mellem de interesserede parter – både fra den etnologisk-folkloristiske sektor og den musikvidenskabelige sektor. Kun derved kan der opbygges et virkeligt forskningsmiljø indenfor dette område, som må anses for en væsentlig del af vor kulturarv, hvilket videre kredse tilsyneladende er ved at få øjnene op for.

Henning Urup

H. Grüner Nielsen: Folkelig Vals (= Danmarks Folkeminder Nr. 22, København 1920). Fotografisk optryk, København 1976. 83 pp. med nodebilag.

Med den store interesse for folkedans og i de senere år tillige for baggrunden for den musikalske folkekultur må nyudgaven af Grüner Nielsen's *Folkelig Vals* anses for velbegrunderet. Denne bog, som sammen med Grüner Nielsen's anden afhandling om folkelige danseformer *Vore ældste Folkedanse, Langdans og Polskdans*, der udkom 1917 som nr. 16 i skrift-rækken *Danmarks Folkeminder*, tilhører pionerlitteraturen indenfor danseforskning i de nordiske lande, og begge bøger bærer da også præg af at være skrevet i en periode, hvor en egentlig danseforskning næppe var etableret, og musiketnologien var på sit tidlige stade.

Af disse værker har vel især *Folkelig Vals* fortsat værdi for interesserede i danske

almuedanse, idet bogen fremlægger en væsentlig del af det foreliggende primærmateriale omkring især pardanseformerne fra Fanø, som hidrører fra indsamlinger ved "Foreningen til Folkedansens Fremme" og Grüner Nielsen selv.

Grüner Nielsen medtager en række af de foreliggende danseoptegnelser, og bogen er udstyret med et melodibilag med 112 melodier, hvoraf de 96 er dansemelodier fra Fanø. Sammenholdes Grüner Niensens melodiformer med det melodirepertoire, der kendes fra den stadigvæk levende tradition på Fanø – særlig knyttet til Sønderho-spillemanden Fritz Brinch, som er sønnesøn af Grüner Niensens hovedmeddeler Peder Brinch – er der imidlertid mange afvigelser fra *Folkelig Vals'* melodi-